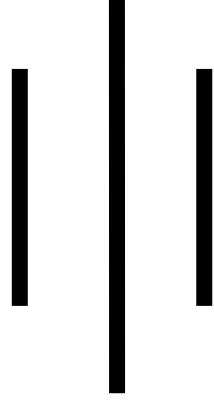

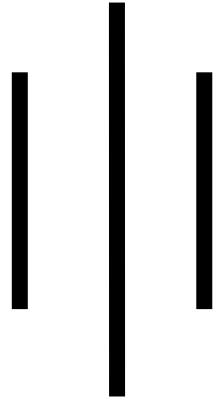

जलजला गाउँपालिका

लामाखेत, पर्वत

वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम
आ.व. २०७७/७८

२०७७ असार १०

गाउँसभाका सदस्यहरू,
उपस्थित सम्पूर्ण अतिथिहरू, कर्मचारीहरू तथा सम्पूर्ण महानुभावहरू ।

विश्वव्यापी महामारीको रूपमा दिन प्रतिदिन फैलिइरहेको कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) को संक्रमणबाट पैदा भएको अकल्पनिय संकटको अवस्थामा हामीहरू छौं । यस महामारीको रोकथाम, नियन्त्रण र क्षति न्यूनिकरणका लागि गाउँपालिकाले आफ्नो क्षमता अनुसार स्रोत साधनको पूर्ण परिचालन गरी महामारी विरुद्ध लडिरहेको यस कठिन घडीमा जलजला गाउँपालिकाको आठौं गाउँसभामा आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गैरहेको छु । सर्वप्रथम यहाँहरू सवैलाई हार्दिक स्वागत गर्दछु ।

प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम हालको महामारीबाट गाउँपालिकावासीहरूको जीवन रक्षा गर्ने र महामारीबाट धरासायी भएको सामाजिक आर्थिक क्षेत्रलाई गतिशिल बनाउने तर्फ केन्द्रित रहेको छ ।

लोकतान्त्रिक व्यवस्था र अग्रगामी सामाजिक आर्थिक परिवर्तन र रूपान्तरणका लागि नेपाली जनताले पटक पटक गर्दै आएका ऐतिहासिक जनआन्दोलन, सत्याग्रह, सशस्त्र संघर्ष, त्याग र बलिदानको गौरवपूर्ण इतिहासलाई स्मरण गर्दै समृद्ध नेपालको सुन्दर सपना बोकेर आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्ने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात अमर शहीदहरूप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । शहीद, वेपत्ता तथा घाईते परिवारप्रति सम्मान सहित शीघ्र स्वास्थ्यलाभको कामना गर्दछु । राष्ट्रियता, लोकतन्त्र, गणतन्त्र स्थापनाको महाअभियानको नेतृत्व गर्नुहुने सम्पूर्ण अग्रजहरूप्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु ।

संवैधानिक रूपमा, अधिकार र स्रोत साधनसम्पन्न स्थानीय तहको गठन पश्चात उपलब्ध सीमित स्रोत र साधनको अधिकतम परिचालन गरी आमजनताको नजिकमा रहेर समन्यायिक विकास, पारदर्शिता र जवाफदेहीता सहितको सेवा प्रवाह, विपद् व्यवस्थापन र स्थानीय तहको क्षमता विकासका लागि हाम्रो स्थानीय सरकार अगाडि बढिरहेको अवस्थामा कोभिड-१९ महारोगको संक्रमणको सामना गर्नुपर्दा समग्र गतिविधि, सेवाप्रवाह र विकास निर्माण प्रभावित भएको कुरा हामी सवैले महशुस गरिरहेका छौं ।

विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको कोभिड-१९ को संक्रमणबाट स्वदेश तथा विदेशमा जीवन गुमाउनु भएका सम्पूर्ण दिदीबहिनी तथा दाजुभाईहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै शोकाकुल परिवारजनप्रति गहिरो समवेदना व्यक्त गर्दछु । कोभिड-१९ बाट संक्रमित हुनु भएका सबै नेपाली दाजुभाई तथा दिदीबहिनी को शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु ।

यस महामारीबाट नागरिकलाई सुरक्षित राख्न नेपाल सरकारबाट लागू गरिएको लकडाउनको पूर्ण परिपालना गर्नु भएकोमा जलजलावासीहरूमा हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दै आगामी दिनमा पनि यस महामारीबाट बच्न र बचाउनका लागि राज्यका हरेक प्रयासमा निरन्तर साथ र समर्थन पाइरहने विश्वास लिएको छु ।

महामारीको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारको कार्यमा अग्रपङ्क्तिमा अहोरात्र खटिनु हुने चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, सरसफाइकर्मी, एम्बुलेन्स चालक लगायत सम्पूर्ण राष्ट्रसेवकहरूको योगदानको उच्च प्रशंसा गर्दै जोखिमपूर्ण यस परिस्थितिमा आ-आफ्नो तहबाट खटिनु हुने जनप्रतिनिधि, राजनीतिक दल, सञ्चारकर्मी, उद्योगी, व्यवसायी, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज लगायत सबै व्यक्ति तथा संघ संस्थालाई धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । गाउँपालिकाले स्थापना गरेको कोरोना उपचार कोषमा स्वैच्छिक रूपमा योगदान गर्नुहुने बैङ्क तथा वित्तीय संस्था, व्यक्ति तथा अन्य संघ संस्था एवं स्वास्थ्य सामग्री तथा जिन्सी सामान सहयोग गर्नु हुने सबै महानुभावप्रति आभार प्रकट गर्दछु ।

स्थानीय तहको गठन भै चुनाव सम्पन्न भएको तीन वर्ष ब्यतित भैसकेको छ । जननिर्वाचित प्रतिनिधिको रूपमा हामिले हालसम्म हासिल गरेको ज्ञान, सीप र अनुभवको साथ साथै विभिन्न क्षेत्रबाट प्राप्त सुभावहरूलाई अवलम्बन

गर्ने प्रयास गर्दै तर्जुमा गरिएको जलजला गाँउकार्यपालिका द्वारा स्वीकृत, आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को मार्गदर्शक दस्तावेजको रूपमा रहेको यस वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम घोषणा गर्न पाउँदा हामीलाई खुशी लागेको छ ।

गाउँसभा सदस्यहरू तथा उपस्थित महानुभावहरू,

स्थापनाकाल देखि आजको मितिसम्म आईपुग्दा गाउँपालिकाले उपलब्ध सीमित स्रोत साधनको अधिकतम परिचालन गर्दै स्पष्ट लक्ष्य सहित विभिन्न समस्या र चुनौतीहरूको सामना गर्दै अगाडि बढिरहेको छ । हाम्रो अनवरत प्रयास स्वरूप हामीले हालसम्म हासिल गरेका केही महत्वपूर्ण उपलब्धीहरू यस गरिमामय सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

- विधिको शासनब्यवस्था कायम राख्न गाउँपालिकाबाट हालसम्म २६ वटा ऐन कानूनहरू लागू भएका छन् ।
- विषम परिस्थितिका बीच चालु आ.व.मा हालको मितिसम्म गाउँपालिकाको आन्तरिक आय रु ५३,००,८२१ (त्रिपन्न लाख नौ सय एक्काइस) रहेको छ ।
- चालु आ. व. का कुल २३६ विकास योजना मध्ये निर्माण ब्यवसायी मार्फत २, उपभोक्ता समितिबाट २२८ र अन्य विधिबाट १५ योजना रहेका छन्, जसमध्ये संभौता भएका योजना २३० र सम्पन्न भएका योजना १५८ छन् भने ७१ योजना सम्पन्न हुने क्रममा छन् । ठूला पूर्वाधार विकास योजना अन्तर्गत ५० लाख भन्दा माथिका ३ योजना मध्ये २ वटा सम्पन्न भए भने १ निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको छ । त्यसैगरी स्थानीय विकास साभेदारी कार्यक्रम अनुसार रु ५० लाखको लागतमा वारीवेनी लुलियाधारा (मल्लाज) सडक स्तरोन्नतीको काम सम्पन्न भयो ।
- ब्यक्तिगत आवास पुननिर्माण कार्यक्रम अन्तर्गत कुल १८७ लाभग्राही मध्ये १०१ लाभग्राहीले सवै किस्ता अनुदान लिई आवास पुननिर्माण भएको छ ।
- गाउँपालिकाका सवै वडाहरूको ब्यक्तिगत घटना दर्ता मध्ये जन्मदर्ता ४३१, मृत्युदर्ता १५६, विवाह दर्ता २१३, बसाइ सराइ १२१ रहेको छ । ७ नं. वडामा अनलाईन घटना दर्ता शुरू भैसकेको ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता कार्यक्रम अन्तर्गत विभिन्न समूहका ३११७ जना लाभग्राहीहरूलाई वैक मार्फत रु ७,१८,५८,२०० (सात करोड उन्नाइस लाख, अन्ठाउन्न हजार दुई सय) वितरण गरियो ।
- जेष्ठ नागरिक दिवसको अवसरमा अर्न्तक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन भयो ।
- विद्यालयको शैक्षिक अवस्था गुणस्तरिय र प्रभावकारी बनाउन नियमित प्र.अ. बैठक तथा छलफल कार्यक्रम सञ्चालन भएका छन्। बाल सहयोगी कार्यकर्ता र विद्यालय सहयोगीलाई विशेष प्रोत्साहन भत्ता, पोशाक भत्ताको ब्यवस्था गरिएको छ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमका लागि विनियोजित रु २२ लाख रकमबाट ८ वटै वडामा विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन हुँदैछन्।
- एक गाउँपालिका एक अस्पताल कार्यक्रम अन्तर्गत गाउँपालिकामा एक अस्पताल स्वीकृत भई स्थापनाको चरणमा रहेको छ । त्यसै गरी एक गाउँपालिका एक औद्योगिक ग्राम कार्यक्रम अन्तर्गत वडा नं. २ मा औद्योगिक ग्राम स्थापनाको लागि संभौता भई कार्य अगाडी बढिरहेको छ ।
- वडा नं. २ मा स्वास्थ्यचौकी स्थापनाको लागि ५ रोपनी जग्गा प्राप्त गरी वडा कार्यालयको नाममा जग्गाधनी पूर्जा कायम भएको छ । वडा नं. ४ मा समेत वडा कार्यालय भवनका लागि जग्गा ब्यवस्थापन गरिएको छ ।
- मल्लाज स्वास्थ्य चौकीमा ल्याव सेवा सञ्चालन गरिएको छ ।
- गाउँपालिकाभर तीनवटा बर्थिङ सेन्टर सञ्चालनमा रहेको छ ।

- रू पाँचलाख बराबरको औषधी खरिद गरी निशुल्क वितरण गरिएको छ ।
- कृषि तथा पशु विकास अनुदान अन्तर्गत पशुघास वितरण, उन्नत जातका वाख्रा, रागा वितरण, साना सिंचाइ तथा भकारो सुधार कार्यक्रम, अनुदानमा विभिन्न कृषि औजार वितरण, विउ तथा विषदी, तरकारी तथा फलफूलका नसरी विरूवा वितरण कृषिवालीहरू तथा पशु विमा अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन भईरहेका छन् ।
- त्यसैगरी सबै वडामा गरी जम्मा २५० (गाई, भैसी र वाख्रा) ४२०० भुरामाछा अनुदान, सहकारी मार्फत दुध दुवानी गर्ने ५० जना कृषकलाई प्रतिलिटर रू २ अनुदान दिईएको थियो ।
- पौराणिक धार्मिक स्थल कालञ्जर हम्पाल क्षेत्रको प्रवर्द्धन गरी पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्नका लागि सडक सुविधा पुऱ्याईएको छ । २०७७ वैशाखमा गर्ने भनी तय भएको महायज्ञ विषम परिस्थितिका कारण स्थगन गरी क्षमापूजा गरिएको छ ।
- कालीगण्डकी नदि किनारका जोखिमयुक्त वस्तीहरू वारीवेनी, वगरफाँट, लामाखेत मोहनचोक, मिलनचोक, फर्से, खनीयाघाट लगायतका वस्तीहरूको संरक्षणका लागि नदिकटान नियन्त्रणका कार्यहरू गर्दै संघ तथा प्रदेश सरकारसँग गरिएको पहलवाट थप तटवन्ध निर्माणका कार्यक्रमहरू समावेश भएका छन् ।
- वडा नं. ६ वनौ तथा वडा नं. ७ धाइरिडको सडक कालोपत्रे गर्नका लागि संघ सरकार र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरीएकोमा प्रदेश सरकारको कार्यक्रम अन्तर्गत योजनाको कार्य सुरुवात भएको ।
- वडा नं. ४ मोहनचोक देखि फड्केढुंगा, कोतघर, लेखफाँट जोड्ने सडक कालोपत्रे गर्ने काम सञ्चालन भैरहेकोछ ।
- जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूका लागि न्यायिक समिति तथा मेलमिलापकताको ७ दिने न्यायिक तालिम सञ्चालन भई न्यायिक कार्य सम्पादनमा सहजता आएको छ ।
- कक्षा १ देखि ६ सम्मको परिक्षा गाउँपालिकावाट सञ्चालन गरिएको छ ।
- कक्षा २ सम्म अंग्रेजी माध्यमका पाठ्यपुस्तक निशुल्क वितरण गरिएको । सामुदायिक विद्यालयका गरिब तथा जेहेन्दार, अपांग तथा दलित विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्ति वितरण गरिएको छ ।
- विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान वापत सबै विद्यालयहरूलाई सामाजिक परिक्षण र विद्यालय सुधार योजना वापत रकम निकास भई कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको ।
- सामुदायिक सिकाई केन्द्रहरूमा भत्ता र अन्य मसलन्द व्यवस्थापन गरी सञ्चालन गरिएको छ ।
- आन्तरिक आयश्रोतको रूपमा रहेको ढुंगा, गिटी, बालुवावाट राजश्व वृद्धि गर्नका लागि प्रतिस्पर्धाको माध्यमवाट नियमानुसार ठेक्का लगाईएको छ ।
- गाउँपालिकाका अन्य सहायता शिर्षक विपद राहत भैपरी आउने र विपद्जन्य घटनाहरूका पिडितहरूलाई तोक आदेश अनुसार कार्यपालिकाको निर्णयवाट हालसम्म करिब ७५३६३२१ (पचहत्तर लाख छत्तिस हजार तीन सय एककाइस रुपैया) बराबरको विभिन्न राहत सहयोग, औषधी उपचार सहयोग लगायत अन्य सहायताको व्यवस्था गरि विपत्तीमा परेका नागरिकहरूको घाउमा मलम लगाउने काम गरिएको छ ।
- गत आ. व. को आन्तरिक तथा अन्तिम लेखा परिक्षण सम्पन्न भएको छ । लेखा परिक्षणवाट औलाइएको वेरूजुको सम्वन्धमा संपरिक्षण कार्य समेत सम्पन्न भएको छ । वेरूजु असुलीको काम समेत भै रहेको छ ।
- यस गाउँपालिकालाई मापदण्ड पुरा गरी नगरपालिकामा स्तरोन्नती गर्नका लागि पनि हामी प्रयासरत रहेका व्यहोरा पनि म यस सम्मानित सभामा अनुरोध गर्न चाहान्छु ।

गाउँसभा सदस्य तथा उपस्थित महानुभावहरू,

अब म कोभिड १८ को संक्रमणबाट गाउँपालिकावासी नागरिकहरूको जीवन रक्षाका लागि गाउँपालिकाबाट गरिएका मुख्य मुख्य कार्यहरू प्रस्तुत गर्दछु :

- जिल्लाका सातवाटै स्थानीय तहहरूको समन्वय र सहकार्यमा कुश्मा नगरपालिका वडा नं. ४ स्थित गुप्तेश्वर बहुमुखी क्याम्पस परिसरमा १०० बेड क्षमताको अस्थायी कोरोना अस्पताल निर्माण गरी सञ्चालनमा रहेको छ, जहाँ जिल्लाका कोरोना संक्रमित विरामीहरूको उपचार भईरहेको छ।
- लकडाउनका कारण दैनिक ज्यालादारी गरेर जीवन निर्वाह गर्ने श्रमिक तथा विपन्न र निमुखा ब्यक्तिका १३६३ घरधुरीलाई ८४५ वारा चामल, १३६३ कि.लो. दाल, १३६३ प्याकेट (के.जि) नुन, १००० लिटर तेल र २००० थान सावुन गरी करिब रू २० लाख बराबरको राहत सामग्री वितरण गरियो । लेखपाँट, शालिजा, मल्लाजमा उत्पादित तरकारी समेत राहत स्वरूप स्थानीयवासीहरूलाई वितरण गरिएको थियो । साथै विभिन्न वडाका विपन्न परिवारलाई थप राहत वितरणको आवश्यकता महशुस गरी राहत सहयोग उपलब्ध गराईदिनका लागि गाउँपालिकाले अपिल गरे अनुसार हिमाली बाल संरक्षण मञ्च ललितपुर नामक संस्थाले तीस लाख बराबरको राहत वितरणका लागि सहयोग गर्न मञ्जुर भए अनुसार थप राहत कार्यक्रम सञ्चालन गरिदैछ ।
- गाउँपालिकाबाट सञ्चालित एम्बुलेन्स तथा कार्यालयका मौजुदा सवारी साधन तथा भाडाका साधन समेतबाट गर्भवती महिला, विरामी ब्यक्तिहरूलाई अस्पताल पुऱ्याउन सहयोग गरिएको छ।
- कोरोना भाइरसको संक्रमणलाई रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारको लागि कोरोना ब्यवस्थापन कोषबाट गरिएको खर्च रकम रू. ३०,०००००(तीस लाख) को अतिरिक्त स्वास्थ्यकर्मी कर्मचारीहरूको लागि करिब रू. १०,५०,०००(दश लाख पचास हजार) बराबरको माक्स, पञ्जा, पि.पि.इ सेट र थरमलगन खरिद गरी आवश्यकताका आधारमा वितरण गरिएको छ।
- गाउँपालिकाका मुख्य बजार क्षेत्रहरूमा किटनासक औषधी(क्लोरीन) छर्ने काम भएको । गाउँपालिकाबाट अस्पताल, क्वारेन्टाइन र आइसोलेसनको नियमित स्थलगत अनुगमन गरि उचित ब्यवस्थापनमा जोड दिदै, उत्पन्न समस्या समाधानका लागि पहल गरिएको ।
- रोजगारीको सिलसिलामा भारत तथा अन्य वैदेशिक मूलुकमा गई असहज परिस्थितीका कारण स्वदेश फर्कीन चाहेका नागरिकहरूलाई नेपाल फर्काउनका लागि गाउँपालिकाले वडा स्तरबाट तथ्याङ्क संकलन गरी स्थानीय प्रशासनको समन्वयमा सिमावर्ति जिल्लाहरूबाट सदरमुकाम सम्म ल्याई सदरमुकामको क्वारेन्टाइन तथा होटलमा राखी तिनीहरूको स्वाब संकलन तथा परिक्षणबाट नेगेटीभ नतिजा आएका ब्यक्तिहरूलाई लुङ्दी आधारभूत विद्यालयमा सञ्चालित १८ बेड क्षमताको क्वारेन्टाइनमा राखी ब्यवस्थापन गर्ने र पोजेटिभ देखिएका विरामीहरूलाई सदरमुकामको कोरोना अस्पतालमा उपचार गर्ने कार्य जारी रहेको छ । साथै ल्याब तथा क्वारेन्टाइनमा काम गर्ने स्वास्थ्यकर्मी र फोकल पर्सन कर्मचारीहरूका लागि शत प्रतिशत प्रोत्साहन भत्ताको ब्यवस्था गरिएको ।
- लकडाउनको अवधिभर खाद्यान्न तरकारी लगायतका अन्य उपभोग्य वस्तुको आपूर्तिको ब्यवस्थाका लागि विभिन्न निकायमा सहजीकरण गरिएको छ ।
- लकडाउन अवधिमा विकास निर्माणका कृयाकलापहरू सञ्चालन गर्न उपभोक्ता समिति तथा ठेक्का प्रकृयालाई निन्तरता दिई योजना संभौता गरिएको । संभौता भएका योजनाको कामकाजमा अवरोध हुन नदिन जोखिमको बावजुत सावधानी अपनाई निर्माण सामग्रीको आपूर्तिको ब्यवस्था मिलाईएको । सम्पन्न योजनाहरूको स्थलगत अनुगमन र प्राविधिक मुल्याङ्कन गरी योजना फरफारकको काम हालसम्म निरन्तर जारी राखिएको ।
- यस अकल्पनिय विपत्तिको समयमा आत्मसंयम र सावधानी अपनाउन विभिन्न सञ्चार माध्यमहरू तथा सामाजिक सञ्जालबाट सकारात्मक संदेश प्रवाह गरिएको । साथै यस प्रकोपको ब्यवस्थापन आपसी सहयोग तथा हातेमालोबाट मात्र संभव भएको हुँदा गाउँपालिकाले गरेको अपिल अनुसार विभिन्न संघ संस्था ब्यक्तिहरूबाट प्रकोप ब्यवस्थापन कोषमा स्वच्छिक सहयोग समेतबाट हालसम्म जम्मा ३८,०६,८१८(अडतिस लाख छयहत्तर हजार नौ सय अठार रूपैया जम्मा भएको ।

- कृषि तथा पशुजन्य उत्पादन र व्यवसाय र विकास निर्माणको कार्य सुचारू राख्न संघ तथा प्रदेश सरकार र सरोकारवाला पक्षसँग प्रभावकारी संवाद र समन्वय गरिएको ।
- यसरी गाउँपालिकाको पहल कदमीवाट संघीय लोकतान्त्रिक शासन प्रणालीको सुदृढीकरण गर्दै स्थानीय तहलाई आत्मनिर्भर, सक्षम र अधिकार सम्पन्न बनाउनुपर्ने आवश्यकता र औचित्य बोध भई सकारात्मक संदेश प्राप्त भएको छ ।

उपस्थित गाउँसभा सदस्यहरू,

अब म जलजला गाउँकार्यपालिकाबाट स्वीकृत आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को समग्र नीति र क्षेत्रगत वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमलाई क्रमशः प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

क. समग्र नीति:

- विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) रोगको संक्रमण र संभावित जोखिमवाट जलजलावासी नागरिकहरूलाई जोगाउने कार्यलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी आर्थिक-सामाजिक विकासको माध्यमवाट प्रभावित क्षेत्रहरूको क्रमशः उत्थान र प्रवर्द्धन गरिनेछ । जसका लागि 'कोभिड १९ विरुद्ध हामी सबैको एक्यबद्धता स्वस्थ र समृद्ध जलजला निर्माण गर्ने हाम्रो प्रतिवद्धता' भन्ने मूल नारा लिएर अगाडि बढिनेछ । यस क्षेत्रको सर्वाङ्गीण विकासको लागि सबै वर्ग र क्षेत्रको पहुँच कायम हुने गरी उपलब्ध स्रोत साधनको परिचालन गर्दै जाने नीति अगाडि सारिएको छ । सन्तुलित विकास गर्दै सरल र सहज रूपमा सेवा सुविधा उपलब्ध गराउन एवं त्यस्तो सेवा सुविधालाई मितव्ययी, पारदर्शी, उत्तरदायी, समावेशी, सहभागितामूलक, न्यायोचित, दिगो र गुणस्तरयुक्त बनाउँदै लैजाने नीति अगाडी सारिएको छ ।
- आगामी योजना कार्यक्रम निर्माण गर्दा सबै वडाका महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अल्पसंख्यक, दलित, अतिगरीब, अपाङ्गता वा फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरू, जनजाति आदिलाई केन्द्रविन्दुमा राखेर नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, जलजला गाउँपालिकाबाट पारित कानूनहरू, विद्यमान स्थानीय तहसम्बन्धी कार्यविधिहरू, नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट समय समयमा जारी गरिएका मार्गनिर्देशन, गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण, क्षेत्रगत रणनीतिक योजनाहरू, दातृनिकायसँग भएका सम्झौताहरू आदिलाई आधार बनाएका छौं । यस अवस्थासम्म आईपुग्दा हामीले भेट्दै आएका विभिन्न समस्या र चुनौतीहरूलाई अवसरका रूपमा लिएर अगाडि बढ्ने संकल्प गरेका छौं ।
- त्यसैगरी निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको समन्वय तथा सहमतीलाई प्रमुख आधार बनाइ उपलब्ध स्रोत साधनका आधारमा वातावरण संरक्षणको साथै दिगो र सन्तुलित विकास गर्न भौगोलिक, क्षेत्रगत, समावेशी विकासको अवधारणालाई अवलम्बन गर्ने नीति लिईएको छ ।
- यस क्षेत्रमा विपद् व्यवस्थापन, गरीबी न्यूनीकरण र दिगो विकासका लागि गैरसरकारी संघ संस्था, गैर आवसीय नेपाली लगायत नीजि क्षेत्रसँगको सम्बन्धलाई घनिभूत बनाउने प्रयास गरिएको छ । यसका लागि आवश्यक कोषको व्यवस्था गरी अध्यक्ष हातेमालो कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । जस अन्तर्गत निदेशिका वनाई वैधानिक तवरले सञ्चालित आमा समूह, युवा क्लवहरू बीच घुम्तिकोष परिचालन गरिनेछ ।
- स्थानीय सरकारको हैसियतले संविधान प्रदत्त अधिकारको उपयोग गर्दै आफ्नो क्षेत्रभित्रको सीमित स्रोत साधनहरूको अधिकतम परिचालन गरी जनताका आधारभूत आवश्यकता र चाहानाको प्रत्याभुत गर्न, राजनितिक परिवर्तनलाई संस्थागत गर्न र राज्यप्रति जनविश्वास वृद्धि गर्न, नागरिक अभियानहरूको एजेण्डालाई संस्थागत गर्न, संघीय लोकतान्त्रीक शासन व्यवस्थालाई सफल बनाउने नीति लिईएको छ । हाम्रो लक्ष्य प्राप्त गर्ने अभियानमा यस गाँउपालिका भित्र सञ्चालन भएका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनका लागि जनप्रतिनिधी लगायत सम्पूर्ण राजनैतिक दल,

सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्था, नागरिक समाज, पत्रकार, कर्मचारी एवं सम्पूर्ण जलजलावासी नागरिकहरूबाट प्राप्त सहयोग अनुकरणीय रहेको छ र आगामी दिनहरूमा पनि रचनात्मक सहयोगको अपेक्षा गरिएको छ ।

क्षेत्रगत नितिहरू

१. आर्थिक विकास

(क) कृषि एवं पशु क्षेत्र :

- जिविकोपार्जनको साथ साथै आर्थिक उपार्जनको मुख्य आधारको रूपमा रहेको कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्दै कृषिको आधुनिकरण र ब्यवसायिकरणको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- कृषिको उत्पादकत्व बृद्धिका लागि कृषि योग्य जमिनमा सिंचाई सुविधा, उन्नत प्रविधिको प्रयोग, कृषि सामग्रीको समयमै आपूर्ति र कृषि प्राविधिक सेवामा कृषकको पहुँच बृद्धि गरिनेछ ।
- कृषिलाई आयमूलक, आधुनिक र मर्यादित पेशा र उत्पादनशिल ब्यवसायको रूपमा विकास गर्न कृषि सहकारी, अर्धवेरोजगार र वैदेशिक रोजगारीबाट स्वदेश फर्केका युवाहरूलाई वेमौसमी तरकारी, आलु, सुन्तला, किवी जस्ता कृषि तथा गाई, भैसी, हाँस, कुखुरा, खरायो लगायतका पशुपालन ब्यवसायमा आकर्षित गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- गाउँपालिकाका विभिन्न क्षेत्रमा उत्पादन हुने ताजा तरकारी, आलु, धान, मकै तथा वेमौसमी तरकारी, लगायतका फसलको उत्पादन बृद्धिका लागि थप पकेट ब्लक क्षेत्र अध्यायन गरी विभिन्न कृषि उपज उत्पादन कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ । सोही अनुरूप वडा नं. ५,६, ८ र ९ मा आलु खेति प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । उपल्लो भेगको केहि क्षेत्र एवं वडा नं. २,३,४,६,७,८ र ९ मा धान तथा वेमौसमी तरकारी एवं फलफूल उत्पादन बृद्धि गर्न कृषि अनुदान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । वडा नं. १ वासखर्कमा रहेको सुन्तला खेतीको हालको भण्डारण क्षमतालाई विस्तार गरी बजारीकरण गर्न पहल गरिनेछ ।
- कृषि तथा कृषि जन्य उद्यमलाई रोजगारमूलक क्षेत्रको रूपमा विकास गर्दै प्रदेश सरकारको समन्वयमा प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिककरण परियोजनालाई कृषि क्षेत्र रूपान्तरणको कार्यक्रमको रूपमा थप ब्यवस्थित र प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- पशुपालन तर्फ उन्नत जातका गाई, भैसी, वाख्रा, कुखुरा लगायतका पशुजन्य वस्तुहरूको ब्यवसायिक उत्पादन गरी दुध,मासु तथा अण्डामा गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर गराउनुका साथै निर्यात गर्नेतर्फ कार्यक्रमहरू ल्याइनेछ ।
- कृषि तथा पशु फार्महरू निर्माण तथा पशुजन्य उद्योगहरू स्थापना गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ । समूहमा आधारित यस्ता फर्महरू स्थापनाका लागि साभेदारी एवं अनुदानका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- चालु आ.व. मा कृषि तथा पशुविमा कार्यक्रममा दिईदै आएको अनुदानलाई निरन्तरता दिइनेछ । प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्नका लागि विमा वापतको रकममा अनुदान सहयोगको ब्यवस्था गरिनेछ ।
- वाखापालक ब्यवसायिक कृषकहरूलाई नश्ल सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत वोयर र खरी जातका वोका तथा पाठीमा दिईदै आएको अनुदानलाई निरन्तरता दिई उत्पादन हुने सुनिश्चितता भएपछि मात्र अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र रहेको कृषियोग्य निजी बाभो भूमिमा तरकारी फलफूल अन्य खेती गर्ने कृषकलाई प्रोत्साहन स्वरूप विभिन्न सहयोग उपलब्ध गराइनेछ । यसका लागि विदेशबाट फर्किएका वेरोजगार युवाहरूलाई प्राथमिकता दिई जग्गा उपलब्ध हुन नसकेमा गाउँपालिकाले जग्गा लिजमा लिन सहजिकरण गर्नेछ ।
- कृषियोग्य भूमिको माटो परिक्षण गरी माटोको प्रकार र गुणस्तर तथा हावापानी अनुकूल खेती गर्न र उचित मात्रामा मल विउ र किटनाशक विषादीको प्रयोग गर्न प्राविधिक सेवा सुलभ रूपमा उपलब्ध गराइनेछ । माटो परिक्षण मेसिन गाउँपालिकाले खरिद गरी यस कार्यलाई विस्तार गरिनेछ ।

- कृषकहरूको खेतवारी र गोठ तथा फार्ममा नै गुणस्तरिय र सुलभ पशु स्वास्थ्य तथा परामर्श सेवा उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाइनेछ। पशुजन्य संक्रामक रोगको रोकथामका लागि आवश्यक खोपको व्यवस्था गरिनेछ ।
- कृषिवाली रोगको तथा प्राकृतिक प्रकोपबाट कृषिक्षेत्रमा आउनसक्ने विपद जोखिम न्यूनिकरण तथा क्षतिपूर्तिको राहतको कार्यक्रम गरिनेछ ।
- खेतीयोग्य जमिन तथा घर आवासको आसपास रहेका सार्वजनिक तथा निजी रूखहरूलाई हटाउनका लागि जसको जमिन उसैको आकास अभियान सञ्चालन गरी कृषि उत्पादनमा हुने असर र वस्तीमा हुने जोखिम न्यूनिकरण गरिनेछ ।

(ख) उद्योग, व्यवसाय तथा पर्यटन क्षेत्र :

- कालञ्जर पर्वतको नामले चिनिने ऐतिहासिक तथा धार्मिक महत्व बोकेको जलजला सिमसार क्षेत्रको प्रवर्द्धनका लागि उक्त क्षेत्रमा कच्ची सडक पुगीसकेकोमा उक्त क्षेत्रमा विद्युत लगायत पूर्वाधारको विकास, प्रचार प्रसारका लागि विशेष पहल गरि मुख्य पर्यटकिय गन्तव्यको रूपमा विकास गरिनेछ । त्यसैगरी गाउँपालिकाका अन्य पर्यटकीय क्षेत्रको प्रवर्द्धनका लागि समेत विशेष पहल गरिनेछ ।
- यस क्षेत्रमा सामुदायिक होम-स्टे सञ्चालन र व्यवस्थापनका लागि प्रदेश सरकारसंगको सहकार्यलाई कायमै राखिनेछ । संक्रमणको अवस्थालाई विचार गरी होम-स्टेमा पर्यटक आगमन वृद्धि गर्न प्रचारप्रसारको कामलाई तिब्र गराइनेछ ।
- गाँउपालिका क्षेत्र भित्रका ऐतिहासिक, पुरातात्विक, धार्मिक र संस्कृतिक सम्पदाका साथै रमणिय क्षेत्र एवं स्थानीय संस्कृति, कलाकृति, मौलिक परम्परा, लाई संरक्षण गर्दै राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा प्रचार प्रसारको माध्यमबाट आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटक प्रवर्द्धनका लागि पहल गरिने छ ।
- कालीगण्डकी करिडोरको मध्यविन्दुमा पर्ने यस क्षेत्रमा मभौला तथा ठूला उद्योग कलकारखाना स्थापनाका लागि लगानी आकर्षण गरिनेछ ।
- स्थानिय स्तरमा सञ्चालीत साना तथा घरेलु प्रकृतिका अल्लोको कपडा, नेपाली कागज, भांग्रो, भोला, खास्टो, सालको टपरी, क्यान्डी, जुस,अचार,ससेज एवं मैनवत्ती उद्योग हरूलाई प्रोत्साहन गरी रोजगारीको अवसर बढाउन सिप विकास तालिम तथा आर्थिक र प्राविधिक सहयोग प्रदान गरिनेछ ।
- मौजुदा उद्योग, व्यवसायलाई कानुनको परिधिभित्र रहेर सञ्चालन गर्न स्थानीय स्तरका ब्यापारिक पसल एवं फर्मको दर्ता, अनुमती, नविकरण, अनुगमन र नियन्त्रणको कामलाई प्रभावकारी बनाई कानून संवत तरिकाले संचालित व्यवसायलाई प्रोत्साहन र अवैध गतिविधि सञ्चालन गर्नेहरूलाई कानूनी दण्डको भागीदार बनाइनेछ ।
- गाउँपालिका स्थित ढुंगा खानीहरूको आ.इ.ई तथा माईनिङ्गको कार्य अन्तिम चरणमा पुगेकोले सम्बन्धित व्यवसायीहरूसँगको समन्वयमा ढुंगा कटिड उद्योगहरूलाई व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- जडिवुटीको खोज तथा अनुसन्धानबाट गाउँपालिकाको उपल्लो क्षेत्रमा उत्पादन हुने र अन्य क्षेत्रमा पाइने महत्वपूर्ण तथा बहुमुल्य जडिवुटीहरूको संकलन, प्रशोधन र बजारीकरणका लागि विभिन्न निकायसँग सहकार्य र समन्वय गरी जडिवुटीको व्यवस्थित वजारको खोजी गर्ने र उचित मुल्य प्राप्त गर्नका लागि पहल गरिनेछ ।

(ग) वैक, वित्त तथा सहकारी क्षेत्र :

- गाँउपालिकाका सम्पूर्ण नागरिकहरूको वैक खाता खोली सहज तरीकाले कारोवार गर्न सक्ने वातावरण मिलाउन गाउँपालिकास्थित वैकसँग समन्वय गरिनेछ ।
- गाउँस्तरमा विभिन्न समुह मार्फत वचत गर्ने बानी बसाल्ने, ऋण लिएर लगानी गर्ने लगायतका कार्यमा सहजता ल्याउन, वचत वृद्धि, पुँजी निर्माण, ऋण परिचालन मार्फत आम जनताको जीवनस्तरमा सुधार गर्ने तर्फ आवश्यक पहल गरिनेछ ।

- गाँउपालिका क्षेत्रभित्र रहेका गाँउपालिकाको क्षेत्राधिकार भित्रका सहकारी संघ संस्थाहरूको क्षमता विकास गर्नका लागि सरोकारवालाहरू संग आवश्यक छलफल र समन्वय गरि सहकारी प्रशिक्षण तथा क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सहकारी वचत तथा ऋण परिचालन सम्बन्धी मापदण्ड निर्धारण गरिनेछ । स्थानीय उत्पादन बृद्धि, रोजगारी सिर्जना र गरिवी न्यूनिकरणका लागि सहकारी क्षेत्रको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- हाल निष्कृत रहेका तथा वित्तिय जोखिमा परेका सहकारीहरू तथा कार्यक्षेत्र मिल्दाजुल्दा सहकारीहरूलाई एक आपसमा एकिकरणका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- गाँउपालिकावाट समय समयमा सहकारीहरूको अनुगमन गरी सहकारीको सिद्धान्त तथा नियम विपरित कृत्याकलाप सञ्चालन गर्ने सहकारी संघ संस्थाहरूलाई कानून बमोजिम कारवाही गरिनेछ ।

2. सामाजिक विकास

(क) शिक्षा क्षेत्र:

- शिक्षा सम्बन्धि नीतिगत तथा संस्थागत व्यवस्था मार्फत सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरूमा व्यवस्थित र गुणस्तरिय शिक्षा प्रणालिको विकासमा जोड दिईनेछ ।
- विद्यार्थी र शिक्षकको अनुपात मिलाई सामुदायिक विद्यालयमा शिक्षक व्यवस्थापन र दरवन्दी मिलान गरिनेछ । प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा विद्यार्थी संख्या तथा भूगोल र दूरीका आधारमा विद्यालयहरूलाई एकिकृत (MERGE) गर्दै लगिनेछ ।
- गाँउपालिका क्षेत्रमा रहेका सामुदायिक विद्यालयको भौतिक अवस्था, स्वच्छ खानेपानी तथा सफा शौचालय र सावुन पानीले हातधुने व्यवस्थाका लागि आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ । साथै स्वास्थ्य चौकीवाट टाढा रहेका विद्यालयहरूका लागि प्राथमिक उपचार वाकसको व्यवस्था गरिनेछ ।
- हालको संक्रमणको अवस्थाको मुल्यांकन तथा विश्लेषण गरी नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार सबैका लागि शिक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यालयभन्दा बाहिर रहेका वालवालिकालाई विद्यालय क्षेत्रभित्र ल्याउन प्रोत्साहन गर्दै विद्यार्थी भर्ना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । कमिमा माध्यमिक तह पुरा गर्ने व्यवस्था मिलाउन अनिवार्य माध्यमिक तह शिक्षा कार्यक्रम, विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रम एवं वालमैत्री विद्यालय, कार्यक्रमहरूलाई क्रमश सञ्चालन गर्दै लगिनेछ ।
- महामारीको कारण प्रभावित भएको विद्यालयको पठनपाठनको क्षतिपूर्तिका लागि सरोकारवालाहरूसँग छलफल गरी आवश्यक रणनीति अगाडि सारिनेछ । एस.ई.ई परिक्षाको आन्तरिक मुल्याङ्कन तथा अन्य परिक्षाहरूको संवन्धमा नेपाल सरकारवाट निर्णय भए बमोजिम गरिनेछ ।
- शिक्षक विद्यार्थी अनुपात बढी भएका विद्यालय तथा विज्ञान, गणित र अंग्रेजी शिक्षक नपुग भएका विद्यालयमा स्वयंसेवक शिक्षक परिचालन गरि अध्यापन कार्य सञ्चालन गरिनेछ ।
- शिक्षकको पेशागत हकहित तथा कामप्रतिको प्रतिवद्धतामा वृद्धि गरी यस क्षेत्रको साक्षरता दर बृद्धि गर्नेतर्फ ध्यान केन्द्रित गरिनेछ । पढ्ने बानिको विकास गर्न गाँउपालिकामा “पुस्तकालय” स्थापनाका लागि पहल गरिनेछ ।
- प्रारम्भिक वाल कक्षामा शैक्षिक प्रणाली सुधार गर्न आन्तरीक स्रोतको सम्भावना हेरी विद्यालयमा कार्यरत वालशिक्षा सहयोगी कार्यकर्ता र कार्यालय सहयोगी कर्मचारीलाई दिईदे आएको सहयोगलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- गाँउपालिका भित्रका आर्थिक अभावमा रहेको वालवालिकालाई विद्यालयमा ल्याउन र अध्ययनका लागि आवश्यक सामग्रीको लागि गाँउपालिकाले आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनेछ ।
- विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरूको क्षमता विकास गर्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । विद्यालयका शिक्षकहरूलाई उत्तरदायी बनाइनेछ ।

- विद्यालय शिक्षालाई क्रमशः अग्रेजी माध्यमबाट सञ्चालन गर्दै जाने नीति अनुरूप निशुल्क अग्रेजी माध्यमका पुस्तक उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई यो वर्ष कक्षा ३ सम्म विस्तार गरिनेछ ।
- माध्यामिक विद्यालय नभएका वडामा माध्यामिक विद्यालय तथा कम्तिमा कक्षा ८ सम्म पठनपाठन हुने आधारभूत विद्यालय स्थापनाका लागि पहल गरिनेछ । दरवन्दी नभएका माध्यामिक विद्यालयमा दरवन्दी व्यवस्था गर्न संघ सरकारको तहमा पहल गरिनेछ । माध्यमिक तहमा अध्ययनरत छात्राहरूलाई महिनावारीको समयमा विद्यालय अनुपस्थित हुने प्रवृत्ति हटाउन स्यानिटरी प्याड वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- शिक्षक तथा विद्यालयका कर्मचारीहरूको पारिश्रमिक मासिक रूपमा भूतानीका लागि गरिएको पहललाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(ख) स्वास्थ्य क्षेत्र:

- नागरिकहरूले निशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्ने हकलाई सुनिश्चित हुने गरी गाउँपालिकाका सबै वडामा स्वास्थ्य चौकी एवं वर्थीङ सेन्टर स्थापनाका लागि प्रदेश एवं संघिय सरकारसंग सहकार्य गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थाका लागि आवश्यक भवन, फर्निचर, मेसिनरी औजार उपकरण तथा संक्रमणबाट बच्नका लागि आवश्यक सामग्रीहरू र नियमानुसार निशुल्क रूपमा वितरण गर्नका लागि आवश्यक औषधी को उपयुक्त व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- कोभिड-१९ संक्रमणको संभावित जोखिममा रहेका नागरिकहरूलाई नेपाल सरकारले तोके बमोजिम क्वारेन्टाइनमा राख्ने स्वाव संकलन र परिक्षण, गर्ने संक्रमण देखिएका विरामीको उपचार लगायतका काममा गाउँपालिकाले गर्दै आएको सहजीकरणलाई निरन्तरता दिइनेछ । क्वारेन्टाइनको क्षमता वृद्धि गरिनेछ ।
- कोभिड-१९ को असरबाट बच्न ड्युटीमा खटिने स्वास्थ्यकर्मी कर्मचारीहरूलाई सुरक्षा सामग्री (माक्स, पञ्जा, सेनिटाइजर, थर्मलगन र पि पि ई सेट) को व्यवस्थापन नियमित रूपमा गरिनेछ ।
- नेपाल सरकारको नागरिक स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम शुरु भैसकेको छ । यसलाई विस्तार गर्दै लगिनेछ । म स्वस्थ मेरो गाउँपालिका स्वस्थ जस्ता कार्यक्रमहरू तथा स्वास्थ्य कार्यालयसँगको समन्वयमा सञ्चालन हुने सम्पूर्ण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- नियमित खोप सेवा सञ्चालन, बाल मृत्युदर तथा मातृमृत्युदर घटाउन महिला स्वयंसेविकाहरू परिचालन एवं प्रोत्साहनका कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- गाउँपालिकाकावाट सञ्चालित एम्बुलेन्स सेवामा कार्यविधि अनुसार कोष खडा गरी नागरिकहरूको पहुँच बढाउनका लागि सहकारी, सामाजिक संस्था एवं निजि क्षेत्रसंग समन्वय गरिनेछ ।
- मल्लाज स्वास्थ्य चौकिला व्यवस्था गरीएको ल्याव सेवालाई थप व्यवस्थित गराइनेछ । वडा नं. २, ४, ५ र वडा नं. ८ मा स्वास्थ्य इकाइ स्थापना गरी कर्मचारी व्यवस्थापनको लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरी सञ्चालन गरिनेछ ।
- विभिन्न वडामा माग र आवश्यकताका आधारमा समय समयमा स्वास्थ्य शिविर कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- क्यान्सर, मृगौला रोग जस्ता भयानक रोग र दिर्घरोगीका लागि सामान्य राहत सहयोगको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(ग) खानेपानी तथा सरसफाई :

- गाउँपालिका भित्रका सबै वस्तीहरूमा स्वच्छ खानेपानीको सुविधा उपलब्ध गराउन सञ्चालनमा रहेका खानेपानीको श्रोत संरक्षण गर्दै मर्मत संभारको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । खानेपानीको असुविधा भएका क्षेत्रमा नयाँ खानेपानी आयोजनाहरू सञ्चालन गर्नका लागि संघ सरकार र प्रदेश सरकारसंगको सहकार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- एक घर एक धारा कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिई सवै वडाहरूमा क्रमशः विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- खानेपानी उपभोक्ता संस्थाहरूलाई गाउँपालिका मातहत ल्याई न्यवस्थापन गरिनेछ । गाउँपालिका भित्र सुपथ रूपमा खानेपानीको आपूर्ति गर्नका लागि सरोकारवालासंगको छलफलमा खानेपानीको महशुल निर्धारण गरिनेछ ।
- मिटर जडान गरी खानेपानी उपभोग गर्ने अति विपन्न परिवारलाई खानेपानी मिटर जडानका लागि सहूलियत उपलब्ध गराईनेछ ।
- घर एवं विद्यालयमा सावुनपानीले हातधुने र खानेपानीको शुद्धीकरण गरेर मात्र पिउने वानि वसाल्नका लागि चेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- टोल सुधार समितिहरू, युवा क्लव, आमा समूह लगायतका सामाजिक संस्थासंग समन्वय गरि अभियानका रूपमा टोल सुधार एवं सरसफाईका कृयाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

(घ) बजार न्यवस्थापन:

- स्थानिय बजार न्यवस्थापन गरी वारीवेनी, मिलनचोक एवं लस्ती क्षेत्रका बजारलाई हरियाली वनाउन सडक किनार तथा खुला क्षेत्रहरूमा वृक्षारोपणको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । उल्लिखित बजार क्षेत्रमा सोंय वत्ति तथा सि.सि.ई क्यामेरा जडानका लागि प्राथमिकता दिइनेछ ।
- वडा नं. ४ मोहनचोकमा स्थापना हुन लागेको कृषि संकलन केन्द्रलाई ब्यवस्थित कृषि बजारका रूपमा संचालन गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।

(ङ) लक्षित कार्यक्रम:

- गाउँपालिका क्षेत्रमा सामाजिक सांस्कृतिक तथा आर्थिकरूपले पछि परेका दलित, अपाङ्ग, महिला लगायत लक्षित वर्गका लागि शिक्षा, स्वास्थ्य, लगायत आधारभूत कुराहरूमा पहुँच बढाई उनीहरूको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउनका लागि आगामी आ.व.मा क्षमता विकास तथा ससक्तिकरणका कार्यक्रमहरू ल्याइनेछ ।
- सम्पन्नता स्तरिकरण मापनका आधारमा सवै वडाहरूको विपन्न वर्गको पहिचान गरी लक्षित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकास्तरिय बस्तुगत विवरणको तथ्याङ्कका आधारमा सकारात्मक विभेद नीतिलाई अबलम्बन गरी श्रोत परिचालन गरिनेछ ।
- लैङ्गिकता, भौगोलिक विकटता, अपाङ्गता, जनजाती, बालबालिका तथा बृद्धवृद्धाहरू र विकासको मूलधारबाट पछि परेका वर्गहरूको पहिचान गरी र उनीहरूको वास्तविक आवश्यकता सम्बोधन हुने खालका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- आगामी आ.व. मा गाउँपालिकाका वडाहरूलाई क्रमशः लैङ्गिक हिंसा र जातिय विभेद मुक्त बडा घोषणा गर्न पहल गरिनेछ । लैङ्गिक हिंसा र जातिय विभेदलाई निरुत्साहित गर्नका लागि जिल्ला प्रहरी कार्यालय तथा सरोकारवाला निकायसंग समन्वय गरी विभिन्न चेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नुका साथै लैङ्गिक तथा जातिय मुद्दामा सुन्य सहनशिलताको नीति लिईनेछ ।
- अवको विकास अपाङ्गमैत्री, बालमैत्री, महिलामैत्री वनाउनेतर्फ नीति अङ्गिकार गरिनेछ । अपाङ्गता भएका बालबालिकाको लागि विद्यालयमा छात्रवृत्ति दिने, । साथै आदिवासी जनजातिहरूलाई समेत विकासको मुलधारमा ल्याउन विभिन्न सिपमुलक तालिमहरूको न्यवस्था मिलाउन पहल गरिनेछ ।
- दलित समुदायमाथी हुँदै आएको सामाजिक विभेदको अन्त्य गर्ने खालका कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा ल्याइनेछ । न्यवसायीक नौमती बाजा र आरान पेशालाई आवश्यकताका आधारमा प्रोत्साहन गर्दै लगिनेछ ।

- जेष्ठ नागरिकहरूको लागि थप दिवा सेवा केन्द्र स्थापना र सञ्चालन गर्नुको साथै उनीहरूको ज्ञान, सिप र अनुभवलाई नयाँ पुस्तामा हस्तान्तरण गर्नका लागि अर्न्तक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिकको हक अधिकार को संरक्षण गर्दै ८० वर्ष माथीका ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई सम्मान गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्र गठित गैर-सरकारी संस्थाहरू, युवाक्लव, आमा समुह तथा सामुदायिक संस्थाहरूलाई गाउँपालिकाद्वारा सम्पादन हुने कार्यक्रम, अभियान तथा सेवा प्रवाहमा साभेदार संस्थाका रूपमा अंगिकार गरिनेछ

(च) सामाजिक सुरक्षा:

- सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने लाभग्राहीहरूको अभिलेख अद्यावधिक तथा न्यवस्थित गर्दै जेष्ठ नागरिक, दलित अपाङ्ग, असहाय दलित बालबालिकाहरूको सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको कार्यलाई प्राथमिकतामा राखी वैक मार्फत समयमै भत्ता वितरणको कार्यलाई गाउँपालिकाले निरन्तरता दिनेछ ।
- अति अशक्त नागरिकहरूलाई जिविकोपार्जनका लागि विशेष राहत, सहूलियत उपलब्ध गराइनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणका लागि वैक संग गरिदै आएको सहकार्यलाई निरन्तरता दिई छिटो, छरितो, सजिलो र पारदर्शि ढंगले भत्ता वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । वैक सम्म पुग्न नसक्ने अति असक्त लाभग्राहीहरूको भत्ता गाउँमा पुगी वैक मार्फत वितरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम नेपाल सरकार मार्फत सञ्चालन हुने भएकोले लाभग्राहीहरूको विवरण अनलाइन अद्यावधिक गर्नुका साथै सामाजिक सुरक्षा रकम समयमा नै प्राप्त गर्ने तर्फ विशेष पहल गरिनेछ ।

(छ) रोजगारी सिर्जना:

- वेरोजगारी समस्या समाधान गर्नका लागि गाउँपालिका भित्र रहेका वेरोजगार तथा अर्धवेरोजगार युवा/युवतीहरूलाई नाई सम्बन्धी पलम्बीड, इलेक्ट्रीसीयन, मेकानिकल एवं लघु उद्यम सम्बन्धी विभिन्न स्वरोजगारमुलक तालिम सञ्चालन गरिनेछ । सोका लागि सि.टि.इ.भि.टी संग समन्वय गरिने छ ।
- गाउँपालिकामा एक प्राविधिक शिक्षालय स्थापना र सञ्चालनका लागि सरोकारवाला निकायमा पहल गरिनेछ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई अझै प्रभावकारी बनाउदै गाउँपालिकामा उपलब्ध जनशक्तिको क्षमता हेरी गाउँपालिकावाट कार्यान्वयन गरीने योजनाहरूमा रोजगारीका अवसर सिर्जना गरिनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारीलाई निरुत्साहित गरी स्वदेशमै रोजगारी सिर्जना गर्न अभिप्रेरीत गरिनेछ । वैदेशिक रोजगारीवाट स्वदेश फर्किएका र वेरोजगार बनेकाको तथ्यांक संकलन गरी युवाहरू लाई उनीहरूले हासिल गरेको ज्ञान, सिप र अनुभवलाई स्वदेशमा प्रयोग गरी स्वरोजगार बन्न सक्ने वातावरण मिलाउन मार्गप्रशस्त गरिनेछ ।

(ज) सूचना र संचार :

- गाउँपालिका केन्द्रमा ईलाका स्तरको हुलाक कार्यालय स्थानान्तरण र सञ्चालनका लागि पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको गतिविधिहरू नागरिकहरूलाई सूसूचित गर्न स्थानीय सञ्चारका माध्यमहरू: विभिन्न पत्रपत्रिका, एफ.एम रेडियो लगायत अनलाइन मिडियासंगको सहकार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- लोक कल्याणकारी विज्ञापन/सूचनाहरूको प्रसारणका लागि संचार गृहलाई एकिकृत रूपमा सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिकामा ईन्टरनेट सहितको गुणस्तरिय सूचना प्रविधिको विकास र विस्तार गरी सवै वडा कार्यालयवाट समेत अनलाईन सेवा सञ्चालनका लागि पहल गरिनेछ ।

- नेपाल टेलिकम तथा अन्य इन्टरनेट सेवा प्रदायक कम्पनीसंग समन्वय गरी सबै वडाहरूमा इन्टरनेट तथा तारजडित टेलिफोन सेवाको विस्तारका लागि प्रक्रिया अगाडी वढाइनेछ ।
- परंपरागत सञ्चार माध्यमको रूपमा कायम रहेको कटुवाल प्रथालाई आधुनिक प्रविधिको माध्यमबाट व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाईनेछ । कटुवालहरूलाई पारिश्रमिकको रूपमा दिईदै आएको सहयोगलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

३. पुर्वाधार विकास:

- गाँउपालिका कार्यालय, वडा कार्यालयका तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूका लागि आवश्यक भवन निर्माणका लागि उपयुक्त जग्गाको व्यवस्थापन गरी भवन तथा पुर्वाधार निर्माणका लागि पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिका केन्द्रदेखि सबै वडा जोड्ने सडकहरू तथा अन्तरवडा जोड्ने सडकहरू समेत वाह्रै महिना सञ्चालन हुनेगरी स्तरोन्नती गरिनेछ ।
- गाँउपालिकामा रहेको जिर्ण भोलुङ्गे पुलहरूको स्तरोन्नती एवं आवश्यक स्थानमा नयाँ भोलुङ्गे पुल एवं मोटररेल पुल निर्माणका लागि संघ सरकार र प्रदेश सरकारसँग सहकार्यको पहल गरिनेछ ।
- सडक, खानेपानी, सिंचाई, विद्युत लगायतका पुर्वाधारहरूको विकास र विस्तार गरी नागरिकहरूको पहुँचमा बृद्धि गरिनेछ ।
- पुर्वाधार विकासका क्रममा संघ सरकार र प्रदेश सरकारबाट तर्जुमा भएका मापदण्डको प्रभावकारीरूपले कार्यान्वयन गरिनेछ । यसै सन्दर्भमा जलजला गाउँपालिका वस्ती विकास मापदण्ड ऐन, २०७६ र गाउँ विकास कोष स्थापना तथा सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ को पूर्ण कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ ।
- विकास योजनाको कार्यान्वयनको हालसम्मको अवस्थालाई विचार गरी उपभोक्ताहरू प्रत्यक्ष संलग्न हुने खालका योजनाहरू उपभोक्ता समिति मार्फत कार्यान्वयन गरि मर्मत संभारका लागि समेत उपभोक्ता समितिलाई जिम्मेवार बनाईनेछ । योजनाहरूका सबै चरणमा जनसहभागीतालाई जोड दिई आगामी आ.व. देखी विगतका कमिकमजोरीलाई हटाउदै श्रम सहभागीतालाई अनिवार्य गरिनेछ ।
- पुर्वाधारहरूको स्तरोन्नती एवं विकास गर्न आन्तरिक श्रोत र साधनले समेट्न नसक्ने प्रकृतिका योजनाहरू सञ्चालनका लागि संघ सरकार र प्रदेश सरकारको तहमा पहल गरिनेछ ।
- संघ सरकार र प्रदेश सरकारबाट सञ्चालन हुने योजनाहरूलाई समन्वयात्मक रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ । संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारको प्राथमिकतामा नपरेका योजनाहरूलाई आवश्यकताका आधार गाउँपालिकाले प्राथमिकता दिई कार्यान्वयन गर्ने नीति अबलम्बन गर्नेछ ।
- विषम परिस्थितिका कारण उपलब्ध सिमित श्रोतले धान्न नसक्ने हुँदा क्रमागत रूपमा रहेका योजनाहरूलाई निरन्तरता दिई अति आवश्यक कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ३३ तथा ११ के.भि.ए. प्रसारण लाइनबाट जोखिममा परेका वस्ती तथा संरचनालाई उचित व्यवस्थापन गर्न पहल गरिनेछ ।

४. वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

(क) वन तथा वातावरण

- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेको वन तथा प्राकृतिक वातावरणको संरक्षण र सम्बद्धन गरिनेछ ।
- डिभिजन वन कार्यालयसँगको समन्वयमा स्थानीय जनजीवनमा योगदान पुग्ने र आन्तरिक आय वृद्धि गर्नका लागि वन क्षेत्रको योगदान बढाउन गैरकाष्ठ वन पैदावरको पहिचान तथा परिचालन गर्ने खालका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । पहिरोको जोखिम रहेका र खाली वन क्षेत्रमा वृक्षरोपण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

- गाउँपालिका भित्रका सामुदायिक वनहरूसँग समन्वय गरी वनस्रोतको प्रवर्द्धन र आय आर्जन बढाउने खालका कार्यक्रम सञ्चालनका लागि पहल गरिनेछ ।
- भूक्षय, तथा बाढी पहिरो नियन्त्रण तथा रोकथामका लागि जलाधार तथा भू संरक्षण कार्यालयसँग समन्वय गरि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- प्राचिन समयदेखिका वर, पिपल र समीको चौतारी तथा पानी पोखरीहरूको संरक्षण तथा जिणोद्वार गरी एक वडा एक नमूना चौतारी निर्माणको कार्यक्रम ल्याइनेछ ।

(ख) फोहोरमैला व्यवस्थापन:

- फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यविधिलाई तत्काल कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- बजारीकरण सँगै फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने कार्य चुनौतीपूर्ण बन्दै गएको हुँदा बाक्लो वस्ती रहेका स्थानहरू: मल्लाज, बगरफाँट, वारीवेनी,मिलनचोक, मोहनचोक लामाखेत, लस्ती, फोर्सै हुँदै खनियाँघाट क्षेत्रमा फोहोरमैला संकलन तथा व्यवस्थापनका लागि निजी एवं सहकारी क्षेत्रसंगको सहकार्यमा फोहोरमैला व्यवस्थापनको कार्य तत्कालै सञ्चालन गरिनेछ । यसै प्रयोजनका लागि गाउँपालिकाले ट्याक्टर खरिद गरिसकेको अवस्था छ ।
- गाउँ, टोल तथा वस्ती, पार्क उद्यान, विद्यालय लगायतका सार्वजनिक स्थलहरूमा फोहोर संकलन गर्ने टोकरीको व्यवस्था गरी घर परिवार देखि नै कुहिने र नकुहिने ठोस फोहोरमैलालाई अलग्गै राखी कुहिने फोहोरलाई कम्पोष्ट मलको रूपमा प्रयोग गर्न र नकुहिने फोहोर छुट्टै तरिकाले व्यवस्थापन गर्नुका साथै सरसफाईमा ध्यान दिने संस्कारको विकास गर्ने खालका कार्यक्रम अघि सारिनेछ ।

(ग) विपद व्यवस्थापन:

- हालको कोरोना संक्रमणबाट सृजना भएको विपद लगायत जुनसुकै बेला आइपर्न सक्ने प्राकृतिक प्रकोप लगायत सबै खालका विपदबाट उद्धार एवं राहत तथा पुनस्थापनाका लागि स्थापित प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा यथोचित रकमको व्यवस्था गरी विपद् व्यवस्थापनको कार्यमा उक्त रकम खर्च गरिनेछ ।
- विपद् व्यवस्थापनका लागि तत्काल उद्धार तथा प्रकोप नियन्त्रण गर्न मौजुदा उद्धार सामग्री तयारी अवस्थामा राख्नुको साथै थप उद्धार सामग्री खरिद एवं भण्डारणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- विपदका समयमा तत्काल उद्धार गर्नका लागि नेपाल प्रहरी, ससस्त्र प्रहरी, नेपाली सेना तथा नेपाल रेडक्रस लगायतका सामुदायिक संस्था तथा सरोकारवाला निकायहरूसंगको सहकार्यमा विपद उद्धार केन्द्र निर्माण गरी विपद् व्यवस्थापनको कार्य प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- विपदको समयमा नागरिकहरूलाई संयमित रही सावधानी अपनाउन र एकआपसमा सहयोगको आदान प्रदान गर्नका लागि विभिन्न माध्यमबाट महत्वपूर्ण सन्देश प्रवाह गर्न र सही सूचना संप्रेषण गरिनेछ ।
- विपद पछिको राहत वितरणको कार्यविधिमा पारदर्शिता र एकरूपता ल्याइनेछ ।

५. संस्थागत विकास तथा सुशासन :

- गाउँपालिका कार्यालय, वडा कार्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूका लागि आवश्यक फर्निचर तथा औजार र उपकरण खरिद गरी सुविधासम्पन्न गराउँदै सेवा प्रवाहलाई सहज र प्रभावकारी र गुणस्तरिय बनाउँदै लगिनेछ । हाल कोरोना संक्रमणको अवस्थालाई दृष्टिगत गर्दै स्वास्थ्य संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै सेवा प्रवाहमा गुणस्तरियता र प्रभावकारीता ल्याउन स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।
- गाउँपालिका तथा मातहत कार्यालयहरूमाफर्त प्रवाह गर्ने सेवाको प्रभावकारिता, गुनासो व्यवस्थापन, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण, नागरिक वडापत्र, सूचनाको हकको प्रत्याभूति,पारदर्शिता,जवाफदेहिता, भ्रष्टाचार निवारण

लगायतका कार्यहरूमाफर्त सुशासन अभिवृद्धि गर्ने खालका कार्यहरूलाई उच्च प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।

- कानूनको परिधिमा रही सेवा प्रदायकबाट गाउँपालिकावासीको समिपमा रहि, जन सेवाको भाव जागाउने र गाउँपालिकाका निर्णयहरूलाई अक्षरसः कार्यान्वयनमा ल्याउनका लागि तत्पर हुने अवस्थाको सिर्जना हुने वातावरण मिलाइनेछ ।

- योजना सम्भौता एवं फरफारकका कामलाई चुस्त दुरूस्त बनाउनका लागि योजना सफट्वयर निर्माण गरी अनलाईन सफट्वयर माफर्त नै योजना सम्भौता गर्ने ब्यवस्था मिलाइनेछ । साथै रसीदसम्बन्धी काम सफटवेयर माफर्त गरिनेछ ।

- सार्वजनिक खर्च ब्यवस्थापनको कार्यलाई मितब्ययी र प्रभावकारी बनाउन प्रथम चौमासिकमा ३० प्रतिशत, दोस्रो चौमासिकमा ३० प्रतिशत र अन्तिम चौमासिकमा ४० प्रतिशत खर्च गर्ने गरी ब्यवस्था मिलाइनेछ ।

- गाँउपालिकाले लागु गरेका ऐन, कानूनहरूको पालनामा जोड दिइनेछ । कानूनवमोजिम लागू गरिएका ऐन, नियम एवं अन्य प्रावधानहरूको कार्यान्वयनमा अवरोध खडा गर्ने जोसुकैलाई कानूनवमोजिम दायित्व वहन गराइनेछ ।

- स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ वमोजिम गाँउपालिकाको अधिकार क्षेत्र भित्र रहेका सरकारी निकाय तथा गैरसरकारी संस्थाहरूले गाँउपालिका सँग समन्वन नगरेको समेत पाइएको हुँदा नियमानुसार अनुगमन र नियमनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

६. कर्मचारी प्रशासनः

- गाँउपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई कार्यविवरण दिई उच्च मनोबलका साथ कार्यसम्पादन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।

- संगठन तथा ब्यवस्थापन सर्भेक्षणका आधारमा उपयुक्त संगठन संरचना तयार गरी जनशक्ति ब्यवस्थापन तथा वृत्ति विकास सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

- कर्मचारीहरूको खटनपटन, क्षमता विकासको अवसर र अन्य सेवा सुविधालाई कार्यसम्पादनका आधारमा निर्धारण गर्ने संस्कारको विकास गरिनेछ ।

- परामर्श सेवा तथा सेवा करारका कर्मचारीहरूलाई कार्यालयको दरवन्दी अनुसार आवश्यकताका आधारमा, कर्मचारीको कार्यसम्पादनस्तर हेरेर संभौता नविकरण तथा नयाँ भर्ना गर्ने तथा अनावश्यक र दरवन्दी नभएका कर्मचारीलाई हटाउने नीति लिइनेछ ।

- कर्मचारीहरूको कार्यक्षमता तथा मनोबल बढाउन तथा कामप्रति उत्प्रेरित गराउन क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

- कार्यालयको क्षमता अनुसारका न्यूनतम सुविधा तथा सवारी साधन उपलब्ध गराउनका लागि मौजुदा सवारी साधनलाई ब्यवस्थापन गरी आवश्यकताका आधारमा थप गर्दै लगिनेछ ।

- जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूका लागि जोखिम विमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

७. विविधः

- गाँउपालिकालाई आर्थिक रूपमा सवल र सक्षम बनाउनका लागि कानून वमोजिम, आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रको स्थानिय स्रोत र साधनको परिचालन गरी कर संकलन गर्न र करका संभावित क्षेत्रहरूको पहिचान गरी वैज्ञानिक कर प्रणालीको माध्यमबाट आन्तरिक आय संकलनको प्रकृयालाई थप ब्यवस्थित र प्रभावकारी बनाईनेछ ।

- पर्यटकीय क्षेत्रको विकासको लागि निजी क्षेत्रको लगानी आर्कीषत गर्न सम्बन्धित वन उपभोक्ता समिति तथा स्थानीयसँग समन्वय गरी जलजला सिमसार क्षेत्र तथा फलामेडाडा लगायत अन्य संभावित क्षेत्रको पहिचान गरी जग्गा लिजमा दिन सकिनेछ ।
- सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गरी करको दायरा वृद्धि गर्दै जाने तथा करको दरमा पुनरावलोकन गर्दै जाने निति अवलम्बन गरीने छ ।
- हालको विषम अवस्थाका कारण पर्याप्त श्रोत साधन उपलब्ध हुने अवस्था भएकोले क्रमागत योजना, अति आवश्यक र प्राथमिकतामा परेका योजनाहरूलाई कार्यान्वयन गरिनेछ । अन्य योजनाहरूलाई श्रोतको उपलब्धताका आधारमा कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- परंपरागत संस्कृतिको रूपमा रहेका ढिकी, जाँतो, पानी घट्टा, लगायत जातजातीगत सिप र प्रविधिको विकासमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- गाँउपालिका भित्र रहेका सार्वजनिक जग्गाहरूको नापजाँच गरी सीमा छुट्याई संरक्षण र उपयोगलाई न्यवस्थित गरीनेछ । सार्वजनिक जग्गा भित्रै व्यक्ति तथा संस्थाहरूलाई कानुन बमोजिम कारवाही गरिनेछ ।
- नदिजन्य पदार्थ: ढुंगा, गिटि, बालुवा उत्खनन एवं सकलनका सन्दर्भमा देखिएको समस्याहरूलाई समाधान गर्नका लागि कार्यविधिको पालनामा जोड दिइ संरक्षणको लागि समेत पहल गरिनेछ । यसलाई थप न्यवस्थित र प्रतिस्पर्धी रूपमा ठेक्का प्रक्रियामा लगी आन्तरिक आम्दानी बढाइनेछ ।
- जलजला गाँउपालिकामा जन्म भई स्वदेश तथा विदेशमा ख्याती प्राप्त प्रतिष्ठित व्यक्तिहरूको सम्मान गरिनेछ । जलजला गाँउपालिका वाट वसाइसराइ गएकाहरूलाई फर्कीन चाहेमा विशेष सहयोग गरिनेछ । राष्ट्र र समाजका लागि महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएका लोकप्रिय र ख्यातीप्राप्त न्यक्तित्वहरूको सम्भनामा शालिक, उद्यान तथा प्रतिक्षालय निर्माण गर्न कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- गाँउपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने जलविद्युत लगायत पूर्वाधार आयोजनाहरूसँग समन्वय गरी जललजावासीको हित कायम हुनेगरी आयोजना कार्यान्वयन गर्न सहजीकरण गरिनेछ ।
- जलजलाको उत्तरी क्षेत्र शालिजा तथा लेखफाँट सौर्य उर्जाका लागि उपयुक्त स्थान भएको हुँदा सोलार कम्पनीसँग समन्वय गरी सार्वजनिक र निजी जग्गामा सोलार प्यानल जडानका लागि पहल गरिनेछ ।
- वास्तवीक सुकुम्वासी र भुमिहीनको पहिचान गरी न्यवस्थापन गर्न पहल गरिनेछ ।
- तिन वटै तहको सरकारवाट कार्यान्वयन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित मन्त्रालय, कार्यालय तथा निकायहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ । गाँउपालिकासँगको सहकार्य विना सञ्चालित अनुदान लगायतका कार्यक्रमहरूमा दोहोरोपना पर्न जाने भएकोले समन्वय गर्ने परिपाटीमा थप जोड दिइनेछ ।
- सेवा प्रवाह एवं सुचना संप्रेषणका लागि सहयोग गर्ने पत्रकार, सञ्चार क्षेत्र, सुरक्षाकर्मीको क्षमता विकासका लागि पहल गरिनेछ ।
- गाँउपालिकासँग संघ तथा प्रदेश सरकारका निकायसँग गरेको समन्वय र सहकार्य प्रभावकारी हुन नसकेको हुँदा शान्ति सुरक्षाका लागि संविधान प्रद्वत नगर प्रहरी नियुक्ती तथा परिचालनका लागि आवश्यक नीतिगत तथा संस्थागत न्यवस्था गरिनेछ ।
- जलजला गाँउपालिकामा जनप्रतिनिधि वहाल भैसकेको तीन वर्ष भन्दा बढी समय वितिसक्दा पनि गाँउपालिकाको भवन, सभाहल एवं कतिपय वडाहरूमा वडा कार्यालयको भवन निर्माण गर्न जग्गा न्यवस्थापनका लागि विभिन्न पहलहरू भएतापनि जग्गा प्राप्त भैनसकेको अवस्था विद्यमान छ । गाँउपालिकाको भवन निर्माणका लागि कानुनसम्बत मापदण्ड बमोजिमको जग्गा प्राप्ती गर्नका लागि पहल गर्नु हामी सबैको दायित्व रहेको छ ।
- आगामी वर्षको निति तथा कार्यक्रम एवं बजेट आफ्नै सभाहलवाट गर्नका लागि सरोकारवाला सबै पक्षको विशेष पहल हुनेछ भन्ने अपेक्षा गर्दछु ।

गाउँसभा सदस्यहरू तथा उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरू,

यस गाउँपालिकाको वार्षिक नीति र कार्यक्रमहरू तर्जुमा एवं गाउँसभाको तयारीको क्रममा विभिन्न चरणमा आफ्नो अमूल्य सुभावा र सहयोग सहित सहभागी हुनु भएका उपाध्यक्ष, गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, वडाध्यक्षहरू गाउँकार्यपालिकाका सदस्यहरू गाउँसभा सदस्यहरू, विषयगत समितिका संयोजक तथा सदस्यहरू राजनितिक सल्लाहकार, कानुनी सल्लाहकार, वडा सचिव लगायत गाउँपालिकामा कार्यरत सम्पूर्ण कर्मचारीहरू, शिक्षक, जनसमुदायहरू, राजनितिक दलका प्रतिनिधिहरू, नागरिक समाज, पत्रकार मित्रहरू, सुरक्षाकर्मी लगायत अन्य सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूमा समेत हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु । निति तथा कार्यक्रम तर्जुमा देखी आजको यस घोषणा समारोहलाई सफलता पूर्वक सम्पन्न गर्ने समयसम्म गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरू तथा पदाधिकारीहरूले पुऱ्याएको योगदानको उच्च मुल्यांकन गर्दै हार्दिक आभार प्रकट गर्न चाहन्छु ।

अन्त्यमा, यस गाउँ सभामा प्रस्तुत भएका नीति तथा कार्यक्रम माथी छलफल गरी यहाँहरूवाट प्राप्तहुने महत्वपूर्ण सुभावा र सल्लाहलाई आत्मसाथ गर्ने वाचा गर्दै यहाँहरू सबैको सहयोगको अपेक्षाका साथ विदा हुने अनुमति चाहन्छु ।

धन्यवाद !

**याम बहादुर मल्ल
अध्यक्ष**